Jeśli chodzi o wymiar sprawiedliwości w sprawach cywilnych, bieżące procedury i postępowania wszczęte przed końcem okresu przejściowego będą nadal prowadzone na mocy prawa UE. W portalu e-Sprawiedliwość do końca 2024 r. będą nadal aktualizowane informacje dotyczące Wielkiej Brytanii na podstawie dwustronnej umowy z tym krajem.

Sąd którego kraju jest właściwy w danej sprawie?

Irlandia Północna

1 Do jakiego sądu należy się zwrócić: do sądu powszechnego orzekającego w sprawach cywilnych czy do sądu szczególnego (na przykład sądu orzekającego w sprawach z zakresu prawa pracy)?

Większość rodzajów spraw cywilnych lub handlowych należy do właściwości Wysokiego Trybunału Irlandii Północnej (High Court of Northern Ireland) lub sądu hrabstwa (*county court*). Sądy pokoju (*magistrates' courts*) są właściwe do rozpoznawania niektórych spraw cywilnych, takich jak dochodzenie drobnych wierzytelności oraz sprawy z zakresu prawa rodzinnego.

W Irlandii Północnej funkcjonuje szereg trybunałów ustanowionych na mocy ustawy, rozpoznających sprawy z różnych dziedzin, takich jak imigracja, podatki, zdrowie psychiczne, świadczenia społeczne i transport. Niektóre trybunały są właściwe dla terytorium całego Zjednoczonego Królestwa – informacje na ten temat można znaleźć na stronie internetowej Służby Sądów i Trybunałów Irlandii Północnej (Northern Ireland Courts and Tribunals Service). Inne, np. trybunały ds. zatrudnienia (*industrial tribunals*) i Trybunał ds. Sprawiedliwego Zatrudnienia (Fair Employment Tribunal), które rozpoznają niektóre sprawy z obszaru zatrudnienia, są właściwe wyłącznie dla terytorium Irlandii Północnej.

Często kwestia właściwości sądów jest skomplikowana, dlatego przed wszczęciem postępowania sądowego zaleca się zawsze zasięgnąć porady prawnika.

2 W przypadku gdy właściwość mają sądy powszechne orzekające w sprawach cywilnych (tj. sądy, które odpowiadają za rozpoznawanie takich spraw), w jaki sposób mogę się dowiedzieć, do którego z nich należy się zwrócić?

2.1 Czy istnieje rozróżnienie w hierarchii sądów powszechnych orzekających w sprawach cywilnych (na przykład sądy rejonowe są sądami niższej instancji, a sądy okręgowe są sądami wyższej instancji), a jeżeli tak, który z nich jest właściwy w mojej sprawie?

Należy zawsze zasięgnąć porady prawnej, aby dowiedzieć się, który sąd jest właściwy do rozpoznania sprawy.

Jeżeli wartość roszczenia nie przekracza 30 000 funtów szterlingów i powództwo dotyczy szkód powstałych w wyniku niedbalstwa lub dotyczy naruszenia postanowień umownych, postępowanie wszczyna się w sądzie hrabstwa, chyba że zostanie wskazane inaczej. Wszelkie powództwa, w których wartość przedmiotu sporu przekracza 30 000 funtów szterlingów, wytacza się przed Wysoki Trybunał.

Sąd hrabstwa jest właściwy do rozpoznawania niektórych roszczeń, których wartość nie przekracza 3 000 funtów szterlingów, w postępowaniu w sprawie drobnych roszczeń – jest to prosty i nieformalny sposób rozstrzygania sporów, często bez potrzeby korzystania z usług prawnika. Broszura informacyjna na temat postępowania w sprawie drobnych roszczeń jest dostępna na stronie internetowej Służby Sądów i Trybunałów Irlandii Północnej.

Sprawy z zakresu prawa rodzinnego mogą być rozpoznawane przez sądy pokoju, sąd hrabstwa albo Wysoki Trybunał, w zależności od charakteru sprawy.

2.2 Właściwość miejscowa (który sąd jest właściwy do rozpoznania mojej sprawy: sąd w mieście A czy w mieście B?).

2.2.1 Podstawowa zasada ustalania właściwości miejscowej

Sądy pokoju i sądy hrabstwa są właściwe dla terytorium całej Irlandii Północnej. Okręgi właściwości tych sądów określa się przez odniesienie do trzech okręgów sądowoadministracyjnych. Wytyczne dotyczące sądowości administracyjnej można pobrać ze strony internetowej NICTS pod adresem https://www.justice-ni.gov.uk/publications/single-jurisdiction-northern-ireland

Wysoki Trybunał jest właściwy dla terytorium całej Irlandii Północnej.

2.2.2 Wyjątki od podstawowej zasady

2.2.2.1 W jakim przypadku mam możliwość wyboru pomiędzy sądem w miejscu zamieszkania pozwanego (sąd wyznaczony przez zastosowanie podstawowej zasady) a innym sądem?

Co do zasady postępowanie wszczyna się przed sądem właściwym dla miejsca zamieszkania pozwanego lub miejsca, w którym prowadzi on działalność gospodarczą, lub przed sądem właściwym dla miejsca zdarzenia, które doprowadziło do wszczęcia postępowania (chociaż z technicznego punktu widzenia postępowanie można wszcząć w dowolnym okręgu).

W sprawach dotyczących umów właściwość sądu zależy od charakteru umowy. Na przykład spór dotyczący umowy o pracę może być rozpoznany przez sąd hrabstwa lub przez trybunał ds. zatrudnienia (*industrial tribunal*).

Sprawy z zakresu prawa rodzinnego, takie jak sprawy dotyczące władzy rodzicielskiej, rozpoznają sądy pokoju, sąd hrabstwa lub Wysoki Trybunał w zależności od charakteru sprawy.

Roszczenia o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym podlegają regule właściwości ogólnej, podobnie jak powództwa cywilne wynikające z postępowania karnego. Funkcjonuje jednak również system kompensat dla ofiar przestępstw – dodatkowe informacji na ten temat można znaleźć na stronie internetowej Służb ds. Kompensaty (Compensation Services, zob. link zamieszczony poniżej).

2.2.2.2 W jakim przypadku muszę wybrać sąd inny niż ten właściwy dla miejsca zamieszkania pozwanego (sąd wyznaczony przez zastosowanie podstawowej zasady)?

Nie ma takiego wymogu. Postępowanie można wszcząć w dowolnym okręgu sądowoadministracyjnym niezależnie od przedmiotu sporu (chociaż zasadniczo postępowanie wszczyna się w okręgu właściwym dla miejsca, w którym pozwany zamieszkuje lub prowadzi działalność gospodarczą, lub dla miejsca zdarzenia, które doprowadziło do wszczęcia postępowania).

2.2.2.3 Czy strony mogą samodzielnie określić jako właściwy sąd, który w innym wypadku nie byłby właściwy?

Strony nie mogą zawrzeć umowy prorogacyjnej.

3 W przypadku gdy właściwość mają sądy szczególne, w jaki sposób mogę dowiedzieć się, do którego z nich należy się zwrócić?

Informacje na temat trybunałów, których właściwość obejmuje terytorium całego Zjednoczonego Królestwa, można znaleźć na stronach internetowych Służby Sądów i Trybunałów Anglii i Walii (Court Service for England and Wales) oraz Ministerstwa Sprawiedliwości.

Broszury informacyjne na temat sądów i większości trybunałów w Irlandii Północnej można znaleźć na stronie internetowej Służby Sądów i Trybunałów Irlandii Północnej.
Informacje na temat właściwości trybunałów ds. zatrudnienia i Trybunału ds. Sprawiedliwego Zatrudnienia można znaleźć na poświęconej im stronie internetowej.

Powiązane strony

Służba Sądów i Trybunałów Irlandii Północnej
Trybunały (Służba Sądów i Trybunałów Jej Królewskiej Mości – Anglia i Walia)
Trybunały (Ministerstwo Sprawiedliwości)
Trybunały ds. zatrudnienia i Trybunał ds. Sprawiedliwego Zatrudnienia
Służby ds. Kompensaty

Ostatnia aktualizacja: 14/09/2021

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.